

Príhovor starostky obce

Vážení občania!

Čas vianočný sa blíži a my máme za sebou opäť ďalší rok. Obdobie bilancovania je za dverami, no tiež prichádza čas stíšenia sa a oddychu v kruhu najbližších. Samosprávy čakajú časy uzatvárania rozpočtu a prípravy na ďalší rozpočtový rok. Na obecnom úrade je potrebné uzatvoriť všetky rozrobené spisy, dorobiť štatistiky a uzávierky. Tento rok sa niesol v duchu údržby, doladenia existujúcich projektov a prípravy strategických projektov. Rozšírila sa sieť kamerového systému pre lepšiu bezpečnosť v obci. Vyladili sa problematické časti rozhlasu a rozšíril sa aj do dvoch bočných ulíc, kde ešte chýbal. Rokovalo sa o možnosti zavedenia SMS rozhlasu, ktorý je aktuálne v skúšobnej prevádzke. Na úpravu ciest v katastri Jamníka, hlavne v intraviláne obce, vedenie obce vybavilo možnosť využitia materiálu takzvanej „frézovanej“ z rekonštrukcie ciest v Liptovskom Mikuláši. Vďaka dostupnému materiálu sa podarilo zlepšiť stav ulice Chudých, ulice smerujúcej na Šinkovište, bočnej ulice vedúcej k futbalovému štadiónu, potrebnej na zásobovanie v prípade obecných akcií. Opravili sa povrchy parkovísk pri bytových domoch a vybudova-

lo sa kontajnerové státie pri bytovom dome súpisné č. 82. Osadili sa rôzne druhy mobiliáru v obci, opravila sa autobusová zastávka pri družstve, vymenila sa úradná tabuľa a doplnila vývesná informačná tabuľa na cintoríne.

Pri pohľade na množstvo legislatívnych zmien bol tento rok v znamení prerábania smerníc, predpisov, VZN, bolo ich totiž potrebné zosúladiť s platnými novelami zákonov a vyhlášok. Počas roka sa spracoval strategický dokument „Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce“, na základe ktorého sa obec bude môcť uchádzať v novom programovacom období o externé finančné prostriedky.

Rozbehla sa nám aj výstavba rodinných domov na Jamníckej vyhladke, ku ktorým bolo potrebné vydať množstvo povolení a konzultovať projekty so stavebníkmi.

Žilinský samosprávny kraj nám poskytol dotáciu na projekt obnovy zázemia obecnej knižnice a tak sme vybudovali nové priestory, ktoré budú slúžiť nielen na potreby knižnice, ale aj ako komunitné centrum, kde sa budeme môcť spo-

ne stretávať pri rôznych akciách. Vďaka ochotným pracovníčkam Liptovskej knižnice G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši sa nám podarilo zrevidovať a zdigitalizovať celý knižničný fond a tak budeme poskytovať služby knižnice aj online. Podpísali sme zmluvu na čerpanie externých prostriedkov z Environmentálneho fondu na Rekonštrukciu a intenzifikáciu ČOV, ktorá sa bude realizovať budúci rok.

V sociálnej oblasti sa i naďalej poskytovala služba terénnej opatrovateľskej služby a rokovalo sa s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb o doplatkoch obce za umiestnených klientov v zmysle novely zákona o sociálnych službách. Spolu s nadáciou KNL a Katolíckou charitou sa pravidelne zabezpečovali pre sociálne slabšie rodiny v našej obci hygienické a potravinové balíčky.

Kultúra v Jamníku tiež nezaostávala. Aj vďaka šikovným a ústretovým majiteľom pohostinstva v Jamníku sa spoločnou spoluprácou podarilo prichystať niekoľko krásnych akcií. Ďalším ročníkom pokračovali Fašiangy v Jamníku. Začala sa tradícia Jamnického kotlíka. Hasiči nám postavili máj. Zabavili sme sa počas dňa detí. Turisti boli skontrolovať Volovec a Jamnické plesá na spoločnom výstupe. Na oslavách SNP nás navštívili aj naši priatelia z družobnej obce Jamník na Spiši. Pripomenuli sme si 120. výročie ochotníckeho divadla v našej obci a divadelníci zo Žiaru nám prišli zahrať divadelnú komédiu s názvom Malomeštiakova svadba. V decembri sme spoločne rozsvietili sviečku na novom adventnom venci, ktorý vďaka šikovným rukám dobrovoľníkov z našej obce, bude zdobiť verejné priestranstvo pred kultúrnym domom počas celých sviatkov. Aj tento rok nás navštívil Mikuláš a strávili sme krásne chvíle na predvianočnom posedení s našimi seniormi.

Som rada, že nám bolo dopriate prežiť ďalší krásny a úspešný rok. Hlavne to, že sme sa mohli stretnúť a zabaviť na spoločných akciách a že nám vyšli viaceré investičné projekty. Chcem sa v mene celého vedenia obce poďakovať všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na správe a údržbe obce, pomohli nám pri obecných akciách, alebo sa inak podieľali na propagácii a chode našej dediny.

Jedna kapitola sa uzatvára a druhá čoskoro otvára, tak Vám prajem príjemné prežitie vianočných sviatkov v kruhu najbližších a do nového roku veľa zdravia a spokojnosti. Nech sa Vám darí počas celého nadchádzajúceho roka!

VEDELI STE ŽE...

PARKOVANIE NA CHODNÍKOCH

Novela zákona o cestnej premávke, ktorá nadobudla účinnosť 1. marca 2022, zaviedla celoplošný zákaz parkovania motorových vozidiel na chodníkoch s výnimkou osobitne vyznačených miest. Autá tak od 1. októbra 2023 nemôžu parkovať na chodníku ani pri zachovaní voľného priestoru 1,5 metra, pokiaľ to neumožní dopravné značenie. Výnimku majú len bicykle, motocykle a elektrické kolobežky. Taktiež sa zakazuje parkovanie na zelených pásach vedľa chodníkov, ak to nie je upravené dopravným značením. V prípade umiestnenia prekážky na komunikáciu, musí byť k tomu umiestneniu vydané stanovisko správcu komunikácie a Dopravného inšpektorátu v Liptovskom Mikuláši. Po povolení, je potrebné miesto označiť dočasným dopravným značením v zmysle povolenia. V prípade poškodenia majetku z dôvodu umiestnenia prekážky na komunikáciu, je trestnoprávne zodpovedná osoba, ktorá prekážku umiestnila. Práva a povinnosti týkajúce sa dopravy rieši zákon č. 8/2009 Z. z o cestnej premávke v znení neskorších zmien a doplnkov, spolu s prislúchajúcimi vyhláškami.

Kedže sa blíži čas zimnej údržby, prosíme všetkých občanov, aby parkovali vo svojich dvoroch, alebo garážach a nekomplikovali tak výkon zimnej údržby.

ODPADY

CINTORÍN

Opäť sme sa presvedčili, že nám treba popracovať na našom vzdelaní, týkajúcom sa separácie odpadov a tiež na našej pohodlnosti. Aj napriek tomu, že pred sviatkom Všetkých svätých sa, aj vďaka hasičom a dobrovoľníkom z obce, pokosil, upratal celý areál cintorína, na nádoby na separáciu odpadu sa dali inštruktážne obrázky a doplnili sa vrecia pre prípad nadmernej produkcie odpadu počas sviatkov, náš cintorín praskal vo švíkoch. Každé dva dni chodila starostka obce alebo poslanci upratovať, aby bolo

okolie okolo kontajnerov kultúrne. Aj napriek tomu, že obec doplnila vrecia, dala k dispozícii kompostér a nádoby na separované zložky, našli sa aj takí ľudia, ktorí do už vyseparovaného odpadu vliali vosk alebo vyhodili pomiešaný komunálny odpad. Ak nakoniec aj použili veľkoobjemový kontajner na TKO, neodseparovali triediteľné zložky do príslušajúcich nádob a namiesto posunutia odpadu v kontajneri či využitia

druhej strany kontajnera, hádzali odpad na zem. V každom prípade sa nám tento rok podarilo vytriediť 2 200 l skla, 1 100 l plastu a niekoľko vriec papiera. Dúfame, že v budúcnosti sa k zodpovedným občanom pripojí čoraz viac návštevníkov cintorína. Ďakujeme, že nám pomáhate udržiavať čistejšie a kultúrnejšie prostredie v obci.

A. V.

ŠINKOVIŠTE

Areál Šinkovišťa ostáva aj naďalej uzatvorený. Obec počas roka zbierala do kontajnerov hlavne v jarných a jesenných obdobiach drevnú hmotu a konáre, ale taktiež veľkoobjemový odpad, ostatný odpad museli občania kompostovať vo svojich pridelených kompostéroch, alebo si v prípade potreby museli zariadiť ešte ďalšie. Obec zabezpečovala v zmysle zákona aj zber nebezpečného odpadu, ktorý spracováva firma DETOX, elektroodpadu prostredníctvom firmy EKORAJ. V jesenných obdobiach sa zbieral aj

textil a opätovne veľkoobjemový odpad. Prosíme občanov, aby sledovali informácie o termínoch týchto zberov, keďže sa konajú len niekoľkokrát do roka, je potrebné doniesť daný odpad načas. V prípade, že máte akékoľvek otázky týkajúce sa zberu, termínu vývozu, alebo by ste potrebovali vyviezť nejaký typ odpadu, kontaktujte prosím obecný úrad pani M. Tomčíkovú, ktorá má na starosti odpadové hospodárstvo, rada Vám poskytne informácie, alebo Vám poradí.

A. V.

ČISTIČKA ODPADOVÝCH VÔD

Keďže sa blíži obdobie, keď pôjde naša splašková kanalizácia na najväčšie obrátky, chceme Vás poprosiť, aby ste zvážili, čo vhadzujete do toaliet a čo sa nám nakoniec dostáva aj do našej čistiarny odpadových vôd. Prosíme všetkých občanov, aby nespotrebované potraviny a jedlá nespľachovali, ale vyhodili ich do kuchynského odpadu a to čo je možné skompostovať, vhodili do kompostovacích nádob. Taktiež vlhčené utierky, dámske hygienické vložky, tampóny, tuky a iné veľké predmety, ktoré sa vo vode nerozložia, do kanalizácie nepatria...

Obec koncom roka 2023 podpísala zmluvu s Environmentálnym fondom na rekonštrukciu a intenzifikáciu ČOV, ktorá má zabezpečiť zvýšenie kapacity tak, aby sa mohli napojiť nové rodinné domy z oblasti Jamnickej vyhladky, ale tiež aby sa zefektívnili a zmodernizovali proces čistenia splaškových vôd. Začiatkom roka 2024 bude obec realizovať verejné obstarávanie a na jar by chcela začať so stavebnými prácami. Projekt Rekonštrukcie a intenzifikácie ČOV je odhadovaný predbežne v celkovej výške 271-tisíc eur.

A. V.

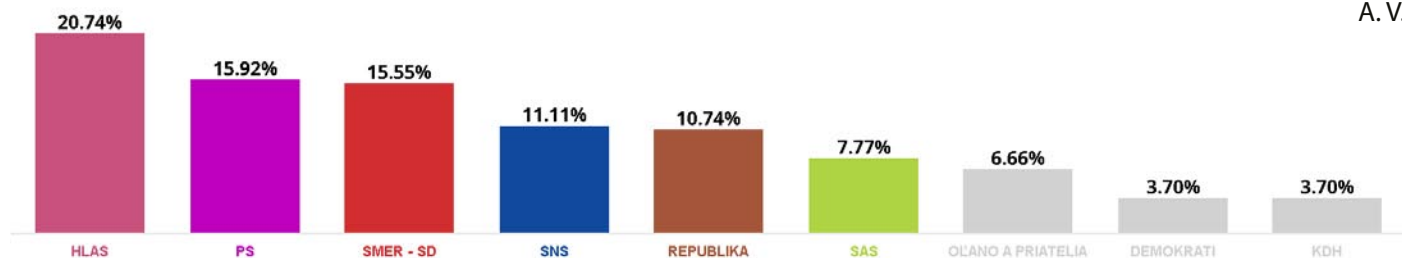

PARLAMENTNÉ VOĽBY DO NR SR 2023

Predčasné parlamentné voľby do Národnej rady SR sa uskutočnili dňa 30. septembra 2023. Volebná miestnosť na obecnom úrade sa otvorila o 7:00 hod. a ukončenie volieb bolo o 22:00 hod. Nad voľbami dohliadala okrsková volebná komisia, pozostávajúca zo 6 členov: Iveta Šintajová, Ľubica Mestická, Jana Vyšná Juríková, Ing. Tereza Gurová, Dana Šimková.

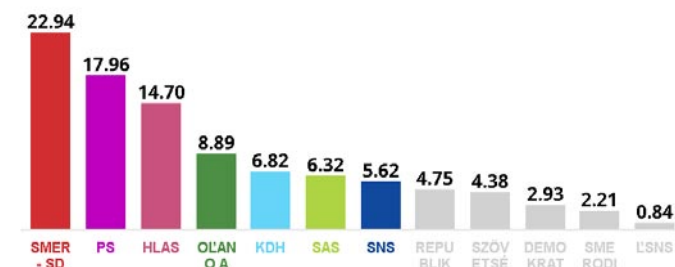
Predsedom volebnej komisie bol Pavel Ďuriš a zapisovateľkou Bc. Zdena Bubelínyová. V našej obci bola volebná účasť na úrovni 71,2 %.

Prehľad jednotlivých volených politických strán v našej obci môžete vidieť na grafe.

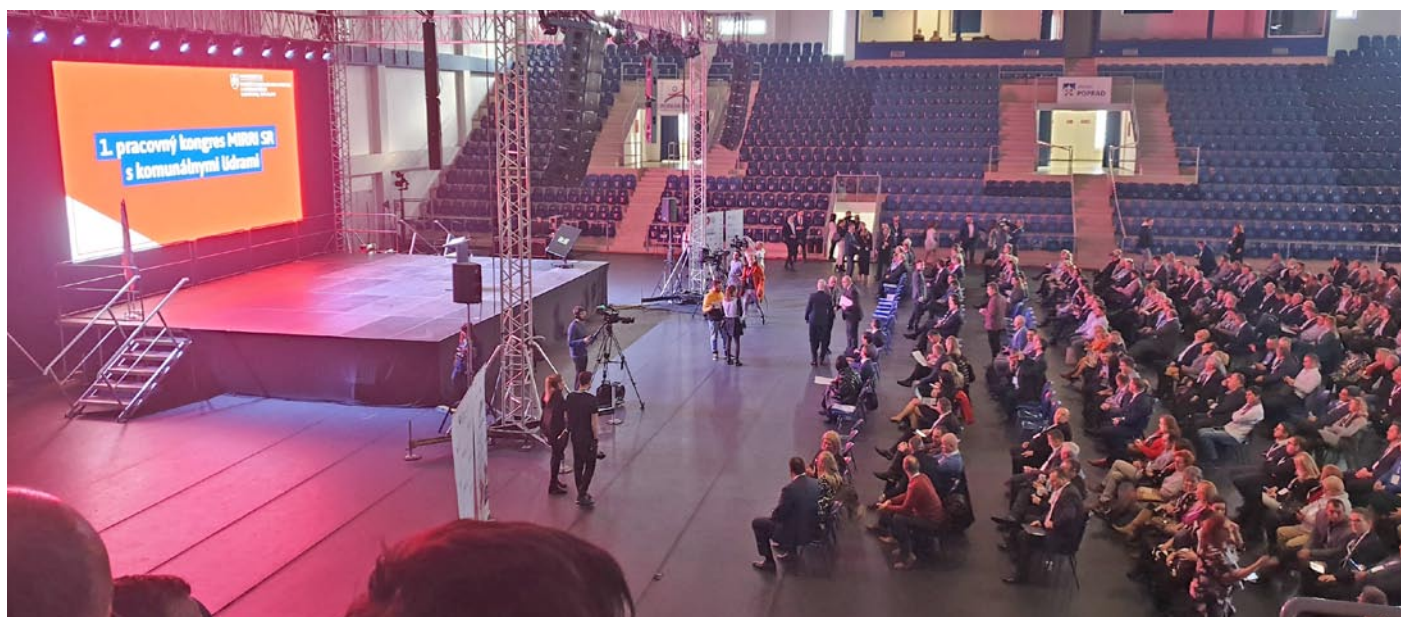
A. V.

Celoslovenské výsledky predčasných parlamentných volieb:

PRACOVNÝ KONGRES MIRRI SR S KOMUNÁLNYMI LÍDRAMI MIEST A OBCÍ

V popradskej Aréne sa dňa 11. decembra 2023 konalo zasadnutie čelných predstaviteľov vlády SR s primátormi a starostami z celého Slovenska. Okrem predsedu parlamentu Petra Pellegriniho sa ho zúčastnili aj podpredseda vlády pre plán obnovy Peter Kmec, ministerka hospodárstva Denisa Saková, minister školstva Tomáš Drucker, ministerka zdravotníctva Zuzana Dolinková, štátny tajomník ministerstva práce Branislav Ondruš, štátny tajomník ministerstva

pôdohospodárstva Vladimír Vnuk, štátny tajomník ministerstva životného prostredia Filip Kuffa, štátny tajomník ministerstva vnútra Patrik Krauspe a predstavitelia SIEA, SARIO, ZMOS a ÚMS. Jednotliví ministri predstavili svoju víziu o riadení svojich rezortov, oboznámili prítomných o najbližších legislatívnych zmenách a odpovedali na otázky primátorov a starostov. Medzi prioritami, ktoré sa podarilo presadiť v programovom vyhlásení vlády, je výrazné zjednodušenie využívania eurofondov a nový zákon o verejnom obstarávaní. V roku 2024 je v pláne vyhlásenie výziev v objeme zhruba 6,3 miliardy eur, z toho 1,9 miliardy eur sa preinvestuje prostredníctvom Integrovaných územných investícií. Starostovia a primátori konštatovali, že je potrebné vo všetkých prenesených výkonoch štátnej správy prehodnotiť a kompenzovať aj finančné plnenie zo strany štátu, nie len preniesť kompetencie a správu jednotlivých činností na mestá a obce. Taktiež konfrontovali predstaviť vlády s nadmernými zaťažovacími rozpočtov v dôsledku zvýšených cien za energie ale tiež znižujúce podielové dane a množstvo kompetencií a rezerv, na tvorbu ktorých legislatívne štát zaviazal mestá a obce.

A. V.

ZASADNUTIE OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA A SCHVÁLENIE ROZPOČTU NA ROK 2024

Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 6. decembra 2023 prerokovalo množstvo bodov, týkajúcich sa rôznych oblastí. Bolo potrebné schváliť a zapracovať do interných predpisov a smerníc nové legislatívne zmeny, inventarizovala sa knižnica, robili sa revízie na bytových domoch atď. Najdôležitejším bodom bol však rozpočet na budúci rok a prislúchajúce VZN o daniach a poplatkoch. Rozpočet negatívne ovplyvnili navýšenia cien energií, dofinancovanie kompetencií, ktoré štát preniesol na mestá a obce, znížený výnos podielových daní podľa prognóz Rady pre rozpočtovú zodpovednosť. Aj napriek nepriaznivým výhľadom, obec musí zostaviť vyrovnaný rozpočet, a tak sa kresalo, kde sa dalo. Z dôvodu výpadku príjmov od štátu, musela obec pristúpiť k navýšeniu daní a poplatkov. Veľmi citlivo sme zvažovali, ktoré dane a o koľko sa navýšia. Snažili sme sa o čo najmenší dopad na fyzické osoby. Zvýšila sa najmä sadzba za stavby – chaty a stavby na individuálnu rekreáciu, stavby na podnikanie a zárobkovú činnosť, stavby na pôdohospodársku produkciu. Malé navýšenie sa však týka aj stavieb na bývanie a drobné stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu. Zvýšila sa prepočtová sadzba na podlahovú plochu bytu a nebytového priestoru. V oblasti pozemkov sa zvýšila sadzba, týkajúca sa lesných pozemkov, ostatných hospodársky využívaných vodných plôch a stavebných pozemkov. V oblasti odpadového hospodárstva nám zvýšené ceny pohonných hmôt aj energií vstúpili do ceny za separáciu a odvoz odpadov, takže sa poplatok zmenil pre fyzické osoby na 0,075,- eur na osobu a kalendárny deň a právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia na 0,055,- eur za liter odpadu. Pristúpili sme naozaj len k miernemu nárastu, keďže účinnosť novely zákona o povinnom dotriedňovaní odpadov bola posunutá do roku 2025. Potom nás ale bude čakať naozaj oveľa väčšie zvyšovanie cien poplatkov za odpady.

A. V.

MODERNIZÁCIA ZÁZEMIA OBECNEJ KNIŽNICE

„Realizované s finančnou podporou Žilinského samosprávneho kraja“

Aj tento rok sme podali žiadosť o dotáciu zo Žilinského samosprávneho kraja na modernizáciu obecnej knižnice. Aktivita nášho podaného projektu boli nastavené na tieto položky: 1. modernizácia zázemia knižnice -

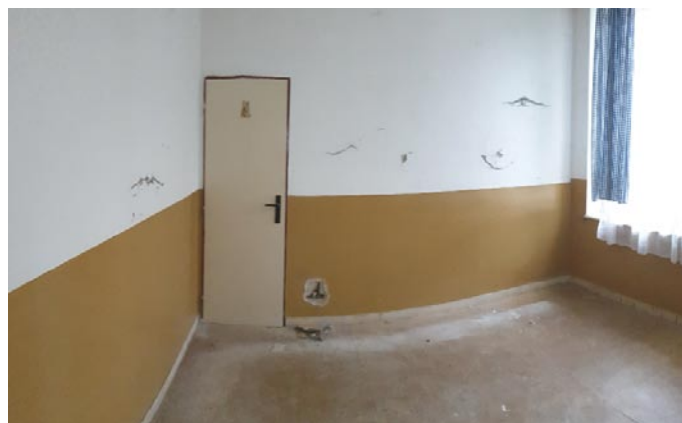
materiálno technické vybavenie interiéru knižnice a 2. zdigitalizovanie knižničného fondu a poskytovanie kvalitnejších služieb pre čitateľov. Poslanci ŽSK schválili podporu nášho projektu, a tak sme v lete podpísali zmluvu a mohlo sa začať. Nakúpením regálov, sedacích vakov, oddychových kresiel obec zabezpečila atraktívnejší priestor pre stretávanie sa všetkých skupín obyvateľov rôznych vekových kategórií. Kúpou knižničného softveru a hardveru v podobe čítačky kódov, tlačiarne, štítkov na označenie kníh sa celý knižničný fond zdigitalizoval a vytvorila sa aj online obecná knižnica, ktorá spĺňa požiadavky mladšej generácie čitateľov. Zvýšila sa tým kvalita poskytovania knižnično-informačných služieb v súlade s najnovšími trendami. Vytvoril sa nádherný priestor pre rast a rozvoj čitateľskej komunity.

Inventarizovali sme celý knižničný fond, vyradilo sa 570 kníh a nakúpili sa nové knižné tituly a knižničný fond sa rozrástol aj o publikácie, ktoré nám darovali priaznivci kníh a našej knižnice, za čo im patrí veľká vďaka. Taktiež chceme

vyložiť poďakovanie Knižnici Belopotockého v Lipovskom Mikuláši, pani Kvetke Droppovej a Aničke Masarovičovej, ktoré nám pomohli s inventúrou a digitalizáciou knižného fondu a tiež nám doplnili našu knižnicu o zaujímavé knižky.

Projekt modernizácie knižnice bol finančne podporený formou dotácie Žilin-

Pôvodné priestory knižnice

Vymalovanie priestorov zabezpečil Pavel Debnár, výrobu a montáž knižničných regálov šikovný stolár Lubomír Filip

ským samosprávnym krajom vo výške 2 650,- eur. Žilinský samosprávny kraj poskytol dotáciu na účel účasti na financovaní spoločných úloh v záujme rozvoja územia ŽSK v oblasti investície do služieb pre komunitu. Obec mala povinnú spoluúčasť minimálne 20 % z výšky dotácie ŽSK t. j. 512,- eur. Vzhľadom na potreby tohto projektu bolo spolufinancovanie z vlastných prostriedkov obce vo výške 3 072,- eur.

Knižnica sa oficiálne otvorí na jar roku 2024. Tešíme sa na spoločné stretnutia!

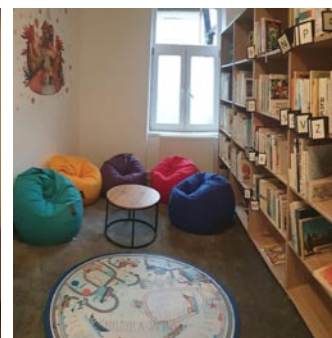
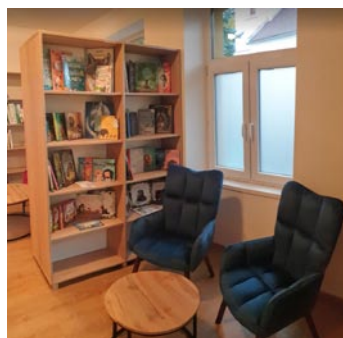
A. V.

Montáž kresiel a stolov

Práce na triedení, inventarizácii a digitalizácii knižničného fondu

Výsledný stav

OPRAVY A ÚDRŽBA V OBCI

OPRAVY OBEČNÝCH KOMUNIKÁCIÍ A PARKOVÍSK

V druhej polovici leta a v jeseni sa intenzívne pracovalo na opravách miestnych komunikácií, parkovísk a stojísk na odpad. Miestne komunikácie sa zrovnali a vysypali asfaltovou drťou a zhutnili valcom. **Prosíme majiteľov priľahlých nehnuteľností, aby v prípade, že majú dažďové zvedené na miestne komunikácie, bezodkladne urobili nápravu v zmysle zákona a vybudovali si vsakovacie jamy na dažďovú vodu zo svojich striech, alebo ak je v blízkosti obecná dažďová kanalizácia, napojili sa priamo na túto kanalizáciu. Je zakázané vypúšťať dažďovú vodu do kanalizačného potrubia aj na miestne komunikácie. Znehodnocuje sa tým povrch vozovky. V jarom období nám splavuje vrchné časti vozovky a vytvárajú sa hlboké koľaje a v zimnom období ostávajú tieto zamokrené časti zľadovatelé a nebezpečné.**

Vysypanie výtlkov na ceste do Beňadikovej

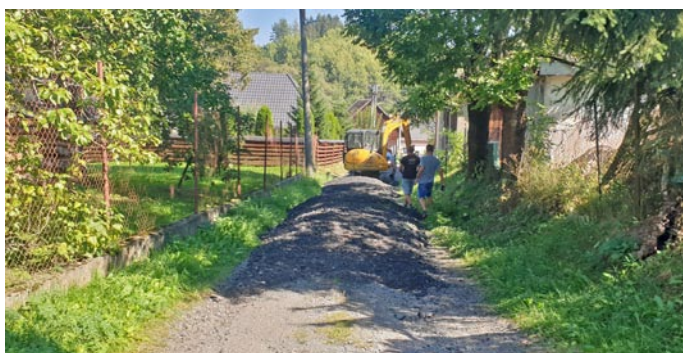
Oprava parkovacích miest pri obecných nájomných bytových domoch

Oprava miestnej komunikácie na Ul. Chudých

Stojisko na odpady pri bytovom dome č. 82

Oprava miestnej komunikácie do Šinkovišta

Spevnenie miestnej komunikácie pri areáli OŠK

ROZŠÍRENIE SIETE OBECNÉHO ROZHLASU A SMS ROZHLAS

Jamník prináša službu Munipolis

Vážení občania,
prinášame vám komunikačnú službu **MUNIPOLIS**, vďaka ktorej sa k vám informácie dostanú vždy včas.

ZADARMO budete informovaní o dôležitých udalostiach priamo do vášho telefónu (prostredníctvom SMS, e-mailov, hlasových správ, ankiet alebo aplikácie pre chytré telefóny).

Čo vám MUNIPOLIS prináša?

- Dôležité krízové informácie
- Oficiálne novinky a pozvánky na udalosti
- Zapojenie do diania a participáciu

Mobilnú aplikáciu pre iOS a Android

[MUNIPOLIS.sk/aplikacia](https://jamnik.munipolis.sk)

Ako sa ZADARMO zaregistrovať?

Prihlásením k odberu informácií na adrese:

<https://jamnik.munipolis.sk>

V augustových dňoch sa opätovne zrevidovala sieť obecného rozhlasu, odstránili sa nahlásené problémy a vyladilo sa existujúce ozvučenie. Následne potom sa začalo pracovať na rozšírení rozhlasovej siete do bočných ulíc pri rodinných domoch č. 99 - 103 a 77 - 87. Taktiež sa venovala pozornosť zavedeniu rozhlasu do IBV Jamnická vyhládka, ktorú bude realizovať EUB s.r.o.

Aktuálne sa na skúšobné obdobie zaviedla aj nová aplikácia na sms rozhlas, takže v prípade, že sa budete chcieť zapojiť do testovania, môžete sa nahlásiť osobne na obecnom úrade, alebo prostredníctvom vášho e-mailu. Informácie o postupe sú uverejnené na našej web stránke obce. V prípade, že sa táto aplikácia osvedčí a bude o ňu záujem, zavedieme ju do obecného portfólia komunikačných kanálov na stálo.

NOVÁ ÚRADNÁ TABUĽA

V jeseni tohto roku sme pokračovali v obnovení obecného značenia a úradných vývesných tabúľ. A tak prišla na rad aj úradná tabuľa obce umiestnená oproti kultúrnemu domu. Popri výmene úradnej tabule sa v spolupráci s SAD Liptovský Mikuláš zabetonovalo aj nové značenie autobusovej zastávky.

VÝMENA BEZPEČNOSTNÝCH VSTUPNÝCH DVERÍ DO POSILŇOVNE V AREÁLI OŠK

Firma KL Staving s.r.o. nám aj tento rok pomohla pri renovácii futbalového areálu. Keďže sa spustila prevádzka posilňovne, bolo potrebné vymeniť vstupné dvere na zabezpečenie priestoru. V októbri sa doviezli dvere a staré drevené dvere, ktoré už nedoliehali, sa vymenili za nové moderné dvere. Chceme sa veľmi pekne poďakovať pani Kyselovej, ktorá každoročne pomáha našej obci zrenovovať priestory nášho športoviska a tiež podporuje činnosť nášho futbalového a stolnotenisového oddielu.

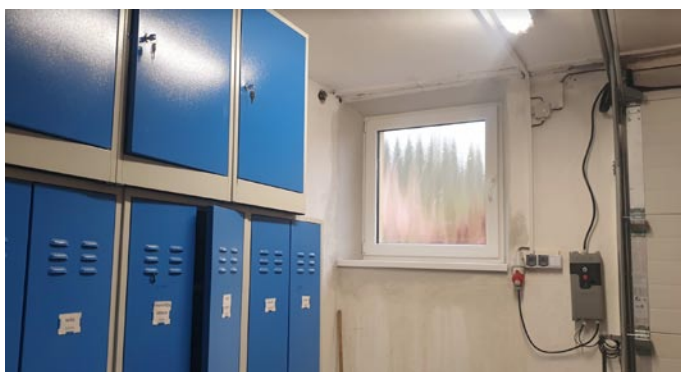
OPRAVA AUTOBUSOVEJ ZASTÁVKY

Počas leta obec zabezpečila opravu autobusovej zastávky v blízkosti hospodárskeho dvora Jamník, spoločnosti Agria. Vymenili a opravili sa časti prehrdzaveného plechu na bočniciach zastávky, obrúsila sa strecha a urobil sa kompletný vrchný náter.

VÝMENA OKIEN NA POŽIARNEJ ZBROJNICI

Po vybudovaní kanalizačnej prípojky, sociálneho zariadenia a vykurovania v požiarnej zbrojnici sa tento rok vymenili okná a rokuje sa o dodávke druhej elektronickej brány.

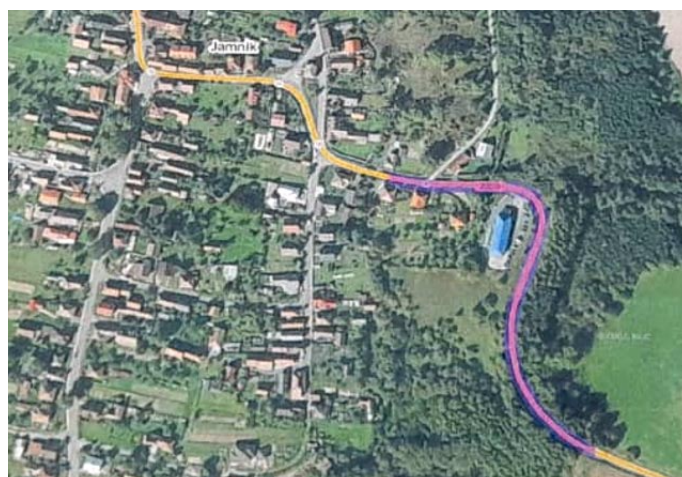

VYBAVENIE KULTÚRNEHO DOMU

Vedenie obce sa dohodlo, že každoročne obnoví vybavenie v jednotlivých budovách obce. Na rekonštrukciu obecných budov sa uchádza o externé finančné prostriedky z rôznych výziev, keďže tak vysoké finančné výdavky obec nie je schopná vynaložiť z vlastného rozpočtu. Na vybavenie a mobiliár sa však vedenie obce dohodlo, že každoročne vyčlení vlastné finančné prostriedky a obnoví techniku aj vybavenie. Preto tento rok, v druhom polroku, zakúpila reproduktory do kultúrneho domu na ozvučenie obecných akcií. Nahradia tak staršie, asi 20-ročné, ozvučenie, ktoré už nefungovalo.

ZOSILNENIE POVRCHU VOZOVKY CESTY III/2359

V októbri sa začalo pracovať na oprave cesty III. triedy, prechádzajúcej cez obec Jamník v dvoch častiach, a to pri vstupe do obce, od smeru Liptovský Peter až po rodinný dom súpisné číslo 174 a v časti od Liptovského Ondreja. Opravu uskutočnila firma, ktorú vysúťažila v rámci verejného obstarávania Správa ciest ŽSK. Oprava spočívala v odfrézovaní obrusnej vrstvy a zosilnení povrchu cesty na celkovej dĺžke 914 m.

ÚDRŽBA CESTY NA PODTUREŇ

V spolupráci s vedením Obce Podtureň sme sa dohodli na údržbe cesty, smerujúcej do Podturne. Najväčšie jamy a trhliny v asfalte sa vysypali a zhutnili frézovanou asfaltovou drťou. Na jar sa orežú aj krovinaté porasty a stiahne sa časť komunikácie, ktorá rokmi zarástla trávou.

A. V.

LETISKO

Letisko „Liptovský Ondrej“, ktorého časť je aj v katastrálnom území Jamník, v zmysle platnej legislatívy o leteckej doprave, stráca štatút malého špecializovaného letiska a stavebný úrad určený príslušným Okresným úradom v mieste kraja v rozhodnutí prekvalifikuje toto letisko len na zastavanú plochu. Územie letiska bude naďalej v správe Agrie Liptovský Ondrej. Letisko leží na hranici katastra Jamník a Jakubovany.

A. V.

ZIMNÁ ÚDRŽBA

Po dohode so Správou ciest Liptovský Mikuláš boli na túto zimnú sezónu rozostavané vetrolamy, ktoré by mali pomôcť zabezpečiť zjadnosť cesty III. triedy v problematickom úseku od jamnických bytoviek až po družstvo Agria. Vedenie družstva súhlasilo s využitím pozemkov v blízkosti cesty.

Zimný posyp bude problematický. Obec zabezpečila naplnenie kontajnerov na posyp a v častiach, kde zatiaľ nie sú kontajnery, ostal štrk na zimnú údržbu, zložený na kôpkach, avšak niektoré nádoby a miesta so zimným posypom sú aktuálne prázdne. Apelujeme preto na občanov, aby neodvážali zimný posyp na vlastné využitie, chýba nám potom počas zimnej sezóny, aby sme vedeli udržiavať zjazdne cesty a chodníky v dobrom stave.

UPS JAMNÍK A PROJEKT JAMNICKÁ VYHLIADKA

Projekt Jamnická vyhládka začal 1. augusta 2018 podpísaním zmluvy firmy Regionálny rozvoj Liptova (RRL) s Urbánskym pozemkovým spoločenstvom Jamník. Konkrétnej realizácii projektu však predchádzali viaceré kroky. Najprv to bola zmena územného plánu obce a

dlhodobé rokovania s predstaviteľmi TANAP-u.

Dobre rozbehnuté prípravné práce však zastavila pandémia COVID-u spolu so všetkými nariadeniami a zákazmi (home office, zákaz vychádzania, zákaz stretávania a pod.). Aj napriek tomu firma Regionálny rozvoj Liptova, v úzkej kooperácii s vedením Urbárskeho pozemkového spoločenstva v Jamníku, postupne získala právoplatný doplnok k územnému plánu. V roku 2020 bola podpísaná nájomná zmluva s Urbánskym pozemkovým spoločenstvom aj na druhú časť projektu. Následne sa v roku 2021 podarilo získať právoplatné územné rozhodnutie, čo treba považovať za úspech, najmä vďaka všetkým obmedzeniam v rámci COVID opatrení, v rámci chorobnosti obyvateľstva a v rámci zákazu stretávania sa.

V roku 2022 firma Regionálny rozvoj Liptova získala právoplatné stavebné povolenia na prvú časť projektu a následne v roku 2023 aj na druhú časť projektu. Nasledovali dlhé rokovania s dodávateľmi stavby o cenách, nakoľko ceny materiálov sa „vďaka“ vojne na Ukrajine zvýšili až o 300 %.

Po všetkých peripetiách sa v roku 2022 začalo s výstavbou inžinierskych sietí. Stavbu začala realizovať Liptovská vodárenská spoločnosť (LVS), ktorá však po začatí výstavby oznámila, že končí so stavebnou činnosťou. Preto sa zvyšok roka 2022 a začiatok roka 2023 niesol v znamení výberových konaní na nového dodávateľa stavby.

Tak sa konečne v roku 2023 pokračovalo s výstavbou inžinierskych sietí. V súčasnosti je na územie Jamnickej vy-

hládky dotiahnutá voda, na parcelách, kde budú stáť domy klientov, je vybudovaný rozvod vody, rozvod kanalizácie, rozvody elektriny (sú vystavané prípojky vody a kanalizácie až ku pozemkom s vodomernými a kanalizačnými šachtami). Je predpoklad, že rozvody elektriny by sa mohli začať kolaudovať.

Na jar 2024 firma plánuje dobudovať kanalizačné potrubie až k čističke odpadových vôd v obci, ktorá sa bude s príspevkom z Environmentálneho fondu rozširovať a rekonštruovať, aby bola kvantitatívne aj kvalitatívne pripravená na rozšírenie zástavby. Kolaudácia všetkých inžinierskych sietí sa predpokladá niekedy v druhej polovici roka 2024.

Počas roka 2023 sa nakoniec začala aj výstavba domov klientov firmy Regionálny rozvoj Liptova a k dnešnému dňu je vydaných 12 právoplatných stavebných povolení na výstavbu domov.

Ing. J. Maduda, konateľ spoločnosti RRL

AKCIE V OBCI

VÝSTUP NA JAMNICKÉ PLESÁ

Rok utiekol ako voda a znova, presne na deň 29. augusta, sa konal už ďalší ročník výstupu na Jamnické plesá a Volovec, organizovaný našou obcou. Stretlo sa nás okolo 30 priaznivcov turistiky, ako obvykle všetkých vekových kategórií, od detí až po seniorov a ako býva zvykom v posledných rokoch sa výstupu zúčastňujú aj naši najlepší štvornohí priatelia, psi. Keďže už predpoveď na tento deň neoznamovala príliš dobré počasie, čakali sme aj nejaký dážď, takže sme sa museli na to aj pripraviť a pribaliť do batohov aj nejaký pršíplášť. Aj napriek končiacemu sa letu sme mali počas výstupu až nezvyčajne vysoké teploty, kto-

ré zjemnil až vietor v Jamnickom sedle. Ciele výstupu boli, ako vždy rôzne, podľa výkonnosti jednotlivých účastníkov. Zostup z Jamnických plies sme pre blížiaci sa dážď museli urýchliť, ale aj tak sme od Kokavskej koliby celkom pekne zmokli. Aj cestou domov autami, výdatne pršalo, ale po príchode do Jamníka nás privítalo slniečko a občerstvenie vo forme vynikajúceho gulášu a perfektnej fazuľovice. Ako vždy to bola vydarená akcia a boli sme radi, že sa v hojnom počte zúčastnili aj nové tváre. Takže, ak by ste sa chceli v budúcnosti zúčastniť, budete určite vítaní.

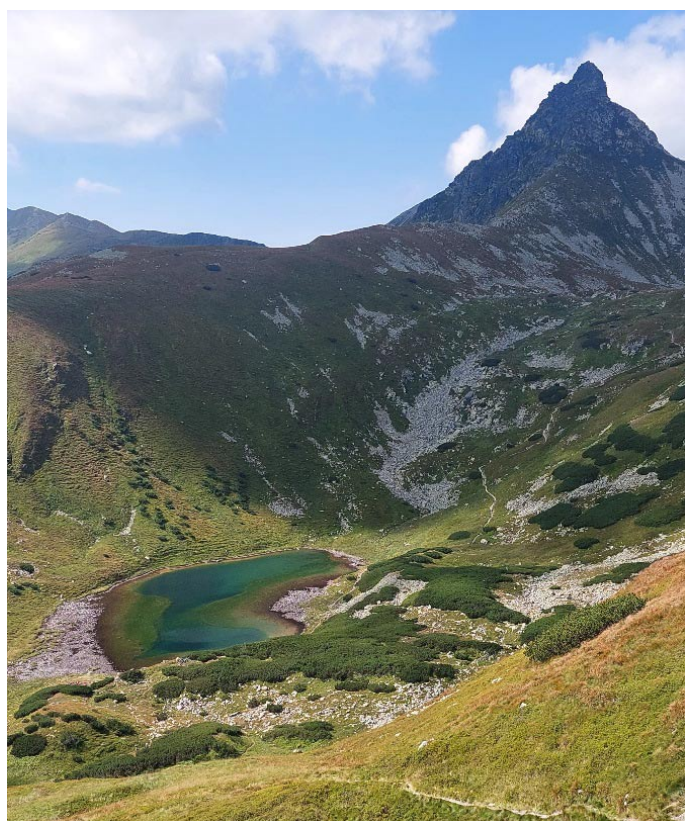
R. U.

OSLAVY SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO POVSTANIA

V našej obci sa stali oslavy SNP, spojené s výstupom na Jamnické plesá, tradičné. Nebolo to inak ani tento rok. V sobotu ráno 26. augusta 2023 sa zišli účastníci výstupu na plesá, aby sa potešili krásnou prírodou a fyzickou námahou vyčistili hlavu od bežných starostí.

Posedenie pre hladných stravníkov, našich hostí z Jamníka aj účastníkov výstupu na Jamnické plesá

Strom zasiahnutý bleskom

Zatiaľ partia gulášmajstrov – Ján Porubiak a Ján Beňo pod vedením nášho kvalifikovaného a na slovo vzatého kuchára Michala Nahálku varila guláš a fazuľovicu. Už druhý ročník nám počasie nebolo celkom naklonené, ale doobeda nám ešte ako-tak doprialo.

Na futbalovom štadióne bolo rušno už pred obedom, keď naši športovci pod vedením Peťa Pavkovička pripravovali futbalové

ihrisko na popoludňajší zápas, ale aj stolnotenisový turnaj. Ten sa medzi družstvami obidvoch Jamníkov – spišského aj liptovského, začal o 14. hodine. Športový program neskôr pokračoval zápasom „starých pánov“ medzi obidvoma Jamníkmi. V priebehu polčasu tohto zápasu sa prihnala veľká búrka a jeden z bleskov zasiahol strom na opačnej strane ihriska tak silno, že ho zlomil a časti vyštípeného kmeňa dopadli až ku budove tribúny. Jediné šťastie bolo, že hráči oddychovali v šatniach. Zápas potom šťastne dohrali.

Guláš a fazuľovica sa podávali už po príchode hostí zo spišského Jamníka a potom aj po príchode turistov z Jamníckych plies. Všetci chválili gastronomické dielo našich gulášnikov a viacerí sa otočili s miskou aj niekoľkokrát.

O 17. hodine sme v obci usporiadali pietny akt kladenia vencov pri pamätníku padlým v prvej svetovej vojne pri obecnom úrade, na cintoríne pri hrobe Miloša Jesenského, spoločnom hrobe obetí vojny a nakoniec aj pri pamätnej tabuli učiteľovi Jánovi Devečkovi na budove bývalej evanjelickej školy. Pri každom pamätníku sme sa s účastníkmi zastavili a povedali sme si pár slov o ich živote a činoch. Je veľkou škodou, že sa tejto akcie zúčastňuje len pár ľudí. V budúcnosti by sme privítali, keby prišlo najmä viac mladých ľudí či detí, aby sme mohli poukázať na nezmyselnosť

Dobrovoľní hasiči aj tento rok pripravili a zapálili vatru SNP.

militaristických nálad v celosvetovom meradle a poukázali na to, že akákoľvek vojna je tragédiou pre obidve strany.

Hlavnými bodom večerného programu bolo slávnostné zapálenie vatry SNP, ktorú opäť pripravili dôsledne naši hasiči. Trochu nám zmokla a hasiči sa ukázali ako správni ochranovia pred ohňom, keď sa im chvíľu nedarilo zapáliť. Nakoniec všetko dobre dopadlo a vatra sa po príhovore PhDr. P. Víteka zasvietila. Prítomní zotrvali pri jej svetle a dobrých klobáskach, ktoré nám opiekol poslanec Ing. M. Haluška.

Všetci skôr narodení sme sa tešili na koncert skupiny Maják z Liptovského Petra, ktorá sa rozložila pre nepriazeň počasie pod tribúnou. Myslím si neskromne, že prekročila všetky očakávania prítomných. Mali sme možnosť počuť nádherné rokové skladby domácich aj zahraničných kapiel, skvelé bicie, nádherné gitarové zvuky. Za všetko hovoria slová jedného z prítomných: „Už dlho som sa tak vynikajúco nezabavil!“

Ľudia sa stretli, vypili dobrý nápoj podľa výberu, lebo krčmár Aleš so svojou partiou boli pripravení na všetko. A tak to má byť. Budeme sa všetci tešiť na budúce oslavy SNP.

P. V.

Počasie bolo počas prvej polovice zápasu organizátorom naklonené

VÝSTAVA CHOVATEĽOV

Základná organizácia Slovenského zväzu chovateľov v Jamníku v spolupráci s oblastnými výbormi Liptov a Orava usporiadali v dňoch 29. septembra - 1. októbra 2023 v chovateľskom areáli v Jamníku v poradí už 11. oblastnú výstavu zvierat Liptova a Oravy a 14. Klubovú výstavu Meklenburských strákáčov.

Skúšky nových hodnotiteľov

DIVADLO A OCENENÍ OCHOTNÍCI

Po dlhšom čase sme opäť u nás privítali divadelných ochotníkov. Dňa 15. októbra 2023 vystúpil v kultúrnom dome v Jamníku súbor ochotníkov zo Žiaru s hrou Malomeštiakova svadba. Režijne hru so žiarskymi divadelníkmi naštudovala PhDr. E. Štofčíková, ktorá predstavenie prítomným aj predstavila.

Ochotníci zo Žiaru počas vystúpenia v Jamníku

Prvé divadelné predstavenie odohrali ochotníci v Jamníku na Troch kráľov v roku 1903. O tejto udalosti celkom podrobne informovali na svojich stránkach Národné noviny. V krátkych výstupoch sa vtedy predstavili: Jozef Kováč, Michal Debnár. V hlavnej úlohe v hre Novoročné prasiatko v úlohe lotra Stonohu sa predstavil Ján Handrk. V úlohe štebotavej Aničky sa predstavila zase Marta Klimová, v úlohe krčmárky jej sestra Božena Klimová. Dr. Kremeňa si zahral ich brat Bohuslav Klimó. V ďalšej krátkej hre De-

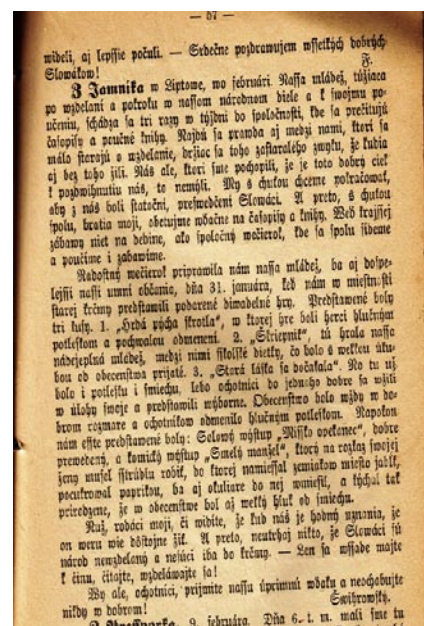

dinský pastier sa v hlavnej úlohe predstavil Ján Vyšný. Na záver v komickom výstupe s názvom Verklikár a múka zažiarili komicky Jozef Kováč a Michal Debnár. Miestnosť starej krčmy v Jamníku bola údajne preplnená a okrem domácich sa hojne zúčastnili aj obyvatelia L. Petra a Vavrišova. Vstupné bolo dobrovoľné, ale väčšími čiastkami na divadlo prispeli najmä: Dr. Ján Izák z L. Hrádku, Vladimír Klimó, brat účinkujúcich a Bedrich Dére, učiteľ z L. Petra.

Keďže sme uvedenie hry Malomeštiakova svadba 15. októbra spojili s malými oslavami 120. výročia prvej zmienky o ochotníckom divadelnom predstavení v Jamníku,

Stará krčma, kde sa hralo prvé divadelné predstavenie v Jamníku a správa v novinách Národný hlásnik o divadelnom predstavení v Jamníku z 2. februára 1904

Obec Jamník v zastúpení starostkou obce Ing. A. Vlčkovou, ocenila žijúcich zaslúžilých hercov. Pri tejto príležitosti boli pamätnou plakietou s venovaním ocenení: Ivan Debnár s manželkou Máriou Debnárovou, Viera Kováčová, Milan Haluška st., Ján Vlček, Pavel Ďuriš st., Katarína Vyšná, Božena Uličná, Pavel Vyšný, Ľubica Čupková a PhDr. Peter Vítek.

Divadelné predstavenie bolo výrazným oživením pre prítomných divákov a opäť sme mali v obci trochu kultúry k dispozícii aj my. Samozrejme, že predstavenie a samotnú hru mohol hodnotiť každý z nás zo svojho, individuálneho pohľadu, predsa sme sa väčšinou zhodli, že hra bola nadčasová a v mnohom pripomína niektorých dnešných ľudí. Veľmi sme si užili krásne výkony hercov a herečiek zo Žiaru, pričom jedným z účinkujúcich bol aj samotný starosta obce. Je veľká škoda, že sa v súčasnosti nenájde u nás tiež pár ochotných ochotníkov, ktorí by opäť vzkriesili divadelnú tradíciu v Jamníku. P. V.

Najstaršia zachovaná pozvánka na divadlo v Jamníku je z roku 1904 a je uložená v Archíve v L. Mikuláši

SLÁVNOSTNÉ ZASVIETENIE ADVENTNÉHO VENCA

V nedeľu večer 3. decembra o 18. hodine sme spoločne zasvietili prvú sviečku veľkého adventného venca pred kultúrnym domom. Príjemné stretnutie mladých, starších, ale aj tých najmenších pri krásnych vianočných melódiách a vynikajúcom punči, ktorý nám navaril náš krčmár Aleš Chovan, sme si vychutnali atmosféru prvej adventnej nedele. Tí najmenší s obrovskou radosťou odpočítavali sekundy pred zasvietením. Bolo to o to milšie, že malí šepietkovia ešte nevedia počítať a museli sme im našepkávať...

To všetko sa dialo nielen v kresťanskom duchu začiatku liturgického roku, ale najmä v duchu ľudskej spolupatričnosti, duchovnej očisty a zastavenia sa spolu s tými, s ktorými sa dennodenne stretávame. Okrem zdvorilostného pozdravu či pár poznámok, ako sa máme, často nemáme na viac čas. A veru, ten čas neúprosne letí, veď len nedávno sme si priali šťastný nový rok a už je tu jeho koniec. Máme všetci pocit, že čas je v súčasnosti náš najväčší nepriateľ, je nepriateľom všetkého, čo sme v minulosti tak milovali – stretnutí s priateľmi, ale aj v úzkom rodinnom kruhu. Čas nám postupne odoberá chuť do bežného života, lebo si ho nestihneme ani riadne zažiť.

Aj preto sú takéto chvíle, akou bolo krátke zastavenie počas večera prvej adventnej nedele, veľmi vzácne a hodnotnejšie ako čokoľvek iné. Neboli by však, keby aj za týmto nebolo dobrovoľnícke úsilie partie šikovných ľudí: Evy Fašankovej, Eleny Vítkovej a Dušana Spišeka. Tí prišli s nápadom a úspešne ho nakoniec aj včas zrealizovali. A obec im vyšla v ústrety nákupom potrebného materiálu. Čechinu na

výzdobu dalo Urbárske pozemkové spoločenstvo a ochotne ju doviezol Ján Vyšný. Veniec je ľahko rozoberateľný, a tak nám bude slúžiť aj v ďalších rokoch.

Viac ľudí sa pri zasvecovaní prvej sviečky pýtalo, či sa takéto niečo bude konať pri zasvetení ďalšej sviečky. Treba povedať, že takto slávnostne sme to neplánovali, ale bolo by krásne, keby sa pri tom každú nedeľu ľudia stretli. Veď takéto, čo aj krátke a milé stretnutia, sú dnes veľmi vzácne.

P.V.

STRETNUTIE SENIOROV A PRÍCHOD MIKULÁŠA

Počas piatkového popoludnia 8. decembra sme sa o 15. hodine stretli s našimi drahými seniormi. Starostka obce spolu s dievčatami z obecného úradu od rána postupne pripravovali sálu, zdobili stoly a interiér. Spoločne sme pripravili príjemné prostredie v našom starom kultúrnom stánku. Už pred 15. hodinou postupne prichádzali prví seniori. Dievčatá z úradu ich obdarovali darčekomou taškou a usadili. Krátko po 15. hodine prišla aj pani E. Nogová, majiteľka Alžbetky, cukrárne a výroby zákuskov v Novej Bani. Priniesla seniorom koláče na ochutnávku.

Seniori si v kultúrnom dome pozreli dokumentárny film a posedeli si pri občerstvení

Prítomných krásnym poetickým príhovorom na úvod pozdravila starostka obce Ing. A. Vlčková a potom sa krátko prítomným prihovarila majiteľka cukrárne Alžbetka a predstavila svoju cukráreň a výrobu. Následne sa prihovaril seniorom zástupca starostky PhDr. P. Vítek a predstavil im historické súvislosti pred pustením hraného dokumentu o Valérii Schwalbovej z Liptovského Mikuláša, ktorá sa v dospelosti dozvedela, že je potomkom kráľovského rodu a pravnučkou anglickej kráľovnej Viktórie. Prítomní si prezreli so záujmom film a po jeho skončení svoju spokojnosť prejavili potleskom. Potom nasledovali rozhovory a ochutnávka toho, čo im zástupcovia obce pripravili. Čulá vrava prezrádzala, že sa seniori cítili dobre a ani po troch hodinách sa im príliš nechcelo vstávať z vykúreného kultúrneho domu a pomaly sa vrátili do svojich domovov.

O 18. hodine program pokračoval rozsvietením vianočného stromčeka a príchodom očakávaného Mikuláša s balíčkami pre tých najmenších. Mikuláš (D. Spišek) s anjelom (E. Vítková) a čertom (I. Krajčovičom) trpezlivo a s

Dobrovoľní hasiči v spolupráci s Dušanom Špankom postavili vianočný stromček

láskou počúvali detské pesničky či básničky a odovzdávali deťom balíčky. Detská vrava a smiech zaplnili celý stred dediny okolo stromčeka. Celú predvianočnú atmosféru dokresľovala bohatá nádielka snehu, ktorú sme tu posledné roky o takomto čase márne očakávali. Keď sa slávnosť odovzdávania balíčkov skončila, čakali deti s rodičmi v kultúrnom dome teplý čaj a chlebičky. Krátko potom sa začal plniť aj tanečný parket s rodičmi a ich deťmi. Klasické detské pesničky sa striedali jedna za druhou a deti vo svojej nespútanej zábave nebolo možné zastaviť. Posledné z nich odchádzali z kultúrneho domu až na veľké naliehanie rodičov, s plačom a prísľubom, že podobná tancovačka sa bude čoskoro opakovať. Bolo to veľmi milé a veselé.

Budeme veľmi radi, keď budúci rok prídu od stromčeka viacerí rodičia s deťmi sa zabaviť a vytancovať. Tie mladšie deti budú o rok staršie a zaiste pribudnú aj ďalšie ratolesti, ktoré už takúto zábavu ocenia.

P.V.

Mikuláš rozdával deťom darčeky pri stromčeku

VÝSTUP NA MEXICKÉ SOPKY

Pravidelne informujeme, kde všade sa objaví vlajka s našim obecným erbom prostredníctvom nášho občana Stanislava Mikšovského. Tentokrát sa v dňoch 31. októbra – 13. novembra 2023 zúčastnil expedície a výstupu na vrcholy dvoch sopiek v Mexiku. Jednou z nich bola Iztaccíhuatl (5 230 m n. m.), z aztéčtiny Žena v bielom, podľa legendy zomrela od žiaľu, keď sa dozvedela, že jej milý, bojovník s menom Popocatepétl, zahynul v boji. Sopka je dvojčikou vrcholu Popocatepetl (podľa mena bojovníka, ktorý sa nakoniec z vojny vrátil a zomrel od žiaľu nad stratou svojej milovanej). Druhým zdolaným vrcholom bola sopka Pico de Orizaba alebo Citlaltépetl (5 675 m n. m.). Je najvyššou sopkou Severnej Ameriky a zároveň najvyšším vrcholom Mexika. Obidva vrcholy sú trvalo zaľadnené a na obidvoch vrcholoch zaviala teda naša obecná vlajka, aj keď na Pico de Orizaba fúkal dosť silný vietor.

Obidva výstupy prebehli v poriadku, ale o ich kompletnej náročnosti svedčí aj fakt, že zatiaľ čo na prvom výstupe na Iztaccíhuatl sa zúčastnili aj horolezci z Belgicka a Kanady, na druhý výstup na Pico de Orizaba, ktorý sa uskutočnil o tri dni, už nešli z dôvodu vyčerpanosti.

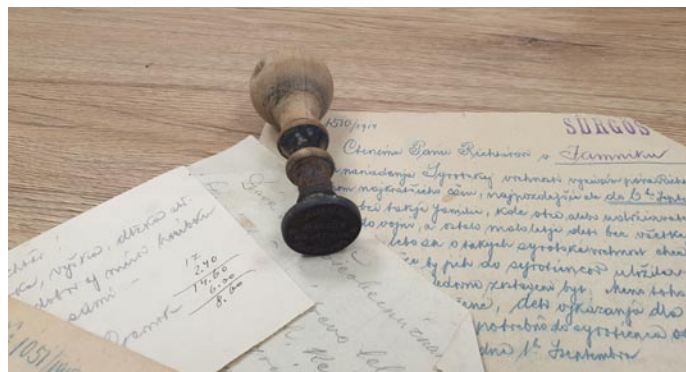
Aj napriek rôznym negatívnym skúsenostiam s Mexikom, táto výprava nezískala žiadnu negatívnu skúsenosť a nikto ich nechcel uniesť ani okradnúť. Úsilie S. Mišovského a jeho tímu však neustáva ani v budúcnosti. Ako nám prezradil, v priebehu budúceho roku by chceli zdolať vrchol Kilimandžára (5 895 m n. m.), sopečného masívu v Tanzánii.

S. M.

ŽITE SPOLU S NAMI NAŠOU MINULOSŤOU

Tento rok sa nám podarilo získať zaujímavé historické dokumenty, predmety a fotografie. Keďže sa blíži okružle výročie Dobrovoľného hasičského zboru, chceme Vás všetkých požiadať o fotografie, prípadne predmety týkajúce sa DHZ Jamník a jeho histórie. Ak náhodou nájdete aj iné

fotografie z diania v obci, budeme radi, keď nám ich prinesiete na obecný úrad. Tu ich zoskenujeme a originál Vám okamžite vrátime. Skenom zabezpečíme archiváciu týchto fotografií v obecnej kronike aj pre budúce generácie. Pomôžu nám tiež pri koncipovaní publikácie, vďaka ktorej sa aj široká verejnosť dozvie o našich šikovných ľuďoch a obci. Tentokrát sa chceme veľmi pekne poďakovať pánovi Zdenovi Matejčkovi za pečatidlo a historické dokumenty, ktoré daroval obci.

ŠPORT

Na oslavy výročia SNP sme tento rok pozvali aj športovcov z družobnej obce Jamník. Odohrali sme spolu stolnotenisový zápas, ktorý skončil remízou 9 : 9. Potom nasledovalo stretnutie starých pánov vo futbale. Futbalový zápas prerušil dážď a búrka, počas ktorej uderil jeden z bleskov do stromu na ihrisku. Triesky zo smrekú doleteli až na hraciu plochu. Našťastie boli v tom čase všetci diváci aj hráči ukrytí pod tribúnou a nikomu sa nič nestalo. Po krátkej prestávke vyšlo znovu slnko a zápas sa mohol bezpečne dohrať. Lepší boli tentokrát Jamničania zo Spiša, ktorí vyhrali 2 : 0. Po zapálení vatry nám Spišiaci už tradične svojim spevom a zábavou spríjemnili večer a znovu sme o niečo viac upevnili našu spoločnú družbu.

Pet. P.

Žiaci v sezóne 2023/2024 zimujú na 2. mieste

Spoločná fotografia futbalistov z obidvoch Jamníkov MY SME JAMNÍČANIA

ĎALŠIE ŠPORTOVÉ ÚSPECHY

Pravidelne Vás informujeme o úspechoch súrodencov Knapčokovcov a aj tentokrát máme nejaké nové informácie. Andrej Knapčok sa 9. – 10. septembra 2023 zúčastnil Majstrovstiev sveta v cross triatlone v talianskom Riva del Garda. Mal však športovú smolu a spadol na cyklistickej trati. Tak stratil vedúcu skupinu, a tým aj šancu na pódiové umiestnenie na záver pretekov, keď obsadil 6. miesto. Ďalší dvaja Slováci skončili za ním na 7. a 9. mieste. Aj napriek tomu o ňom médiá písali, že sa zaradil medzi juniorskú elitu. V Liptovskom Mikuláši si Andrej Knapčok v rámci behu Night run na 5 km vybojoval kvalitné druhé miesto v silnej konkurencii bežcov.

Andrej Knapčok

Andrejov brat Denis Knapčok sa zúčastnil v rámci plaveckých pretekov s názvom O pohár Špeciálnych olympiád. Odtiaľ si doniesol dve zlaté a dve strieborné medaily. Na Majstrovstvách Slovenska v cyklistike dňa 4. októbra 2023 v Orechovej Potôni na Slovakia ringu získal dokonca 3 zlaté medaily.

Naším šikovným a úspešným športovcom gratulujeme a želáme veľa zdravia a ďalších úspechov!

Denis Knapčok s riaditeľkou ŠO Evou Gažovou

DOBROVOLNÝ HASIČSKÝ ZBOR

Členovia dobrovoľného hasičského zboru v obci rovnako aj počas tohto roku pomáhali v obci pri organizovaní viacerých akcií. V auguste sa naši členovia zúčastnili osláv 125. výročia vzniku DHZ vo Východnej z osláv 125. výročia založenia DHZ. Koncom augusta, tak ako každý rok, pripravili drevo a postavili vatru SNP v športovom areáli. Samozrejme vatru

aj zapálili a do ranných hodín mali službu pri jej dohorení. V predvianočnom čase, pred Mikulášom, priviezli vianočný stromček, ktorý venovalo Urbárske pozemkové spoločenstvo v Jamníku. Stromček postavili a krátko potom už pod ním rozdával balíčky deťom Mikuláš.

Na záver roka 2023 je dôležité sa poďakovať našim hasičom, nielen za to, že bdejú v obci nad dodržiavaním protipožiarnych opatrení, ale hlavne za to, že pomáhajú ochotne pri všetkých obecných akciách a vždy sa môžeme na ich dobrovoľnú a nezištnú pomoc spoľahnúť. Dobrovoľnému hasičstvu zdar!

P.V.

ČAS JE NEÚPROSNÝ

Vážení čitatelia nášho občasnika, chcem sa vám ako historik prihovoriť v tento predvianočný čas. Práve teraz je ten najvhodnejší čas na zastavenie každodenného zhone a zamyslenie sa nad prežitým rokom či úsekom života človeka, rodiny, prípadne celej obce. Predvianočný čas je v posledných rokoch obdobím pracovného vypätia, z toho vyplývajúcich stresov a častokrát aj zbytočnej nervozity. S týmto trocha súvisí aj moje malé zamyslenie.

Kde sa v nás berie tá časová zrýchlenosť, z ktorej vyplýva množstvo ďalších problémov? Na každom kroku nás stíhajú dôsledky nedostatku času – napríklad rôzne neprijemnosti, chyby, zlyhania, stres, zdravotné problémy a iné. Pri skúmaní dejinných udalostí a života človeka v minulosti sa, pre lepšie pochopenie jeho konania, snažím pochopiť jeho postavenie, zmyšľanie a hlavne zachytiť jeho pocit vnímania plynutia času. Ten bol od počiatkov ľudskej civilizácie, v rôznych fázach jej vývoja, iný.

Iné chápanie času mal človek v praveku, keď sa jeho denná činnosť zakladala len na získavaní potravy a ochrany svojho kmeňa. Jeho čas bol meraný dňom a nocou, či striedaním ročných období. Iné chápanie času mal stredoveký človek, ktorý už dĺžku času meral rôznou formou – slnečnými hodinami, neskôr klasickými hodinami. Rýchlosť plynutia času v tomto období už môžeme posúdiť porov-

naním rýchlosti doručenia správy. Práve preto rýchlejšie čas niekedy plynul vyšším spoločenským vrstvám, ktoré získavali správy oveľa rýchlejšie (prostredníctvom poslov, holubov) ako bežnému človeku, ktorý bol odkázaný na to, čo mu vrchnosť oznámila verejným oznamom (obecný bubeník), alebo na to, čo sa dozvedel od ľudí prichádzajúcich zo vzdialenejších končín (chýry, zvesti). Preto aj bežný človek mal v stredoveku iné chápanie plynutia času a zaručene nežil v časovom strese.

Novoveký človek už získaval informácie rýchlejšie – prostredníctvom tlače a kníh, ale aj všeobecnej vzdelanosti, ktoré boli dostupnejšie. Pocit plynutia času bol tak rýchlejší a ľudia si tomu prispôbovali aj život. Zároveň, čím vyspelejšia bola krajina a ponúkala viac modernejších výdobytkov širšej verejnosti, tým čas akosi plynul rýchlejšie. Najväčší posun v pocite plynutia času nastal na konci 19. a začiatkom 20. storočia, keď sa do používania dostávali viaceré vynálezy (telegraf, telefón, fonograf, lietadlo...), ktoré pomáhali zrýchľovať doručovanie správ. Tak boli ľudia rýchlejšie informovaní a rýchlejšie mohli aj konať. Nikto si však pri týchto vynálezoch neuvedomil, že okrem pomoci napredujúcemu ľudstvu tieto vynálezy čoraz viac zrýchľujú chápanie plynutia času, a tým zrýchľujú aj chápanie kolobehu ľudského života.

Pohľad na stred obce v polovici 20. storočia a dnes.

Posledné veľké výdobytky konca 20. storočia – mobilné telefóny a nakoniec aj internet z nás urobili otrokov v prenesenom zmysle slova. Aj preto dnes akosi nestíhame vnútorne sledovať reálny tok času. Zrýchlila sa aj rýchlosť ľudskej myšlienky. Preto sa nám niekedy zdá, že rok prebehol, ani sme sa nenazdali, že deň ani nebol a keby mal viac ako 24 hodín, bolo by aj to niekedy málo. Deti rodičom rastú pred očami, priam závratnou rýchlosťou a rodičia pred vlastnými deťmi starnú ešte rýchlejšie. Človek sa nenazdá a život sa pomíne. Po našich predkoch z minulosti vždy niečo ostalo, či už to bolo niečo vo forme materiálneho alebo duševného bohatstva. Obávam sa však, že táto zrýchlená doba robí z ľudí len nejakých pešiakov na šachovnici, ktorou hýbe niekto iný a v závratnom kolobehu života tak po

väčšine z nás neostane naozaj nič a naplňa sa večná myšlienka: „Prach si a v prach sa obrátiš!“

Rád by som vás týmto slovami inšpiroval s príchodom tak významných sviatkov, ako sú Vianoce a príchod nového roku, aby ste aspoň počas voľných dní spomalili a venovali svoj vzácny čas blízkym, rodinám, deťom či rodičom. Prejavte im svoju lásku, pochopenie, vypočujte ich a pokúste sa tak aspoň čiastočne nahradiť to, čo počas bežného roka nedokázate stihnúť. Každý z nás by sa mal možno zamyslieť, ako prežíva svoj život, ako využíva svoj potenciál, energiu a čo po ňom v mysliach ľudí ostane. Lebo čas je neúprosný a nie je možné ho zastaviť, či už plynie rýchlejšie alebo pomalšie. Aj náš život uplynie a človek „nikdy nevie času, ani hodiny!“

P. V.

Pohľad na Jamník v 20. rokoch 20. storočia a dnes

VILIAM GABRIŠ (*1917, †1998)

Skupina dôstojníkov stíhacej letky 12 pri veliteľskom voze PRAG AV na východnom fronte v okolí Kyjeva v septembri 1941. Štvrtý zľava poručík letectva Viliam Gabriš. Vojenský archív v Bratislave

Npor. V. Gabriš
VHA Bratislava

Životné osudy jedného zo slovenských vojnových letcov sú, aj keď okrajovo, zviazané s letiskom Mokrad' a legendárnym odletom delegácie do Moskvy. Je to Viliam Gabriš, ktorého príbuzní žijú v Liptove dodnes. Narodil sa v Modre v rodine Ľudovíta Gabriša a Paulíny, r. Slivovskej. Bol najmladším z piatich súrodencov. Po získaní základného vzdelania na meštianskej škole v rodisku pokračoval v štúdiu na Učiteľskej akadémii v Modre, ktorú ukončil maturitnou skúškou. Po ukončení základnej vojenskej služby v rokoch 1938 – 1939 a v rámci absolvovania štúdia na Vojenskej akadémii v Banskej Bystrici, špecializácia dôstojník pechoty v zálohe, v roku 1939 vstúpil do slovenskej armády. V rokoch 1940 – 1941 absolvoval pozorovateľský letecký kurz v Trenčianskych Biskupiciach a v roku 1940 získal hodnosť poručíka letectva. Pridelili ho ku leteckému pluku v Trenčianskych Biskupiciach. Neskôr bol prevelený ku stíhacej letke č. 12 v Piešťanoch. S touto jednotkou sa dostal v roku 1941 na východný front. Tam sa ukázalo, že slovenskí piloti sú dobrí letci, no lietadlá, ktoré používajú, majú svoje najlepšie časy dávno za sebou. Ak Nemci chceli, aby v budúcnosti Slováci boli aj vo vzduchu využiteľnejší, museli ich aj moderne vyzbrojiť. Stalo sa tak v roku 1942 a staré česko-slovenské Avie B-534 nahradili modernejšie nemecké Messerschmitty Bf 109 E. Keďže letcov bolo potrebné na nové stroje zaškoliť, vyšle stočlenná skupina slovenských letcov a medzi nimi aj V. Gabriš, odišla do dánskeho Grove, kde mali Nemci výcvikové stredisko. Museli sa naučiť pracovať s nastaviteľnou vrtulou, či so zaťahovacím podvozkom, ktoré u nás používané lietadlá štandardne nemali. Každý pilot dostal vysvedčenie a po absolvovaní výcviku sa na nových

strojoch vrátili naspäť na domovské piešťanské letisko. Práve z časti týchto mužov sa tiež vytvorila legendárna letka č. 13, ktorá sa už čoskoro mala vyznamenať na fronte.

Slováci boli pripojení ku 52. stíhacej eskadre nemeckého letectva a vystriedali chorvátsku letku. Už o niekoľko dní po prilete sa zapojili do bojov. O tom, že postupom času aj veľmi úspešne, svedčí aj telegram hlavného veliteľa nemeckej Luftwaffe Hermana Göringa z marca 1943: „Dostal som hlásenie, že Vami vedená stíhacia letka dosiahla v krátkom čase 50 vzdušných víťazstiev v spoločnom boji proti boľševickému nepriateľovi. Tento hrdý úspech udatných slovenských stíhačov, ktorí sa osvedčili najmä počas tvrdých zimných bojov na juhu východného frontu, naplňuje ma radostným zadostúčením.“

Nemci veľmi rýchlo zistili, že v náročných bojoch už ich zastarané lietadlá nestačia. Preto ich v krátkom časovom horizonte prezbrojili na modernejšie Messerschmitty Bf 109 F, takzvaných Friedrichov a veľmi rýchlo aj na najnovších Gustavov.

S kvalitnou technikou počet zostrelov rýchlo stúpal. Svojím dielom Slováci prispeli aj do jednej z najväčších le-

Výcvik slovenských letcov, Vojenský historický archív v Bratislave

Lietadlo Focke Wulf FW 58B Weihe, ktorým delegácia odletela z Mokrade do Moskvy 4. augusta 1944

teckých bitiek, keď sa nad Kubáňou, v ostrom súboji stretli tisíce nemeckých a sovietskych lietadiel. Práve v tejto bitke dosiahol 24. apríla 1943 jubilejný stý zostrel letky jeden z pilotov Izidor Kovárik, druhý najlepší slovenský pilot vôbec.

Okrem nádejného kariérneho postupu však niekedy bola motivácia na zisk vyznamenania aj iná. Títo mladí chlapci v zázemí „behali“ za ruskými dievčatami. Väčšinou to boli iba také dobrodružstvá, no jeden z nich si z Ruska doviedol aj ženu. Boli z toho nepríjemnosti, ale medzi pilotmi sa tradovalo, že nadriadení veliteľia povolenie na prevoz budúcej manželky na Slovensko podmienovali udelením nemeckého železného kríža.

Rad SNP 2. triedy

O vysokom kredite našich vojakov svedčí aj skutočnosť, že práve Slovákom boli venované aj dve samostatné čísla nemeckého časopisu *Nemecká flotila juhovýchod*. Určite to bol aj propagandistický ťah, na druhej strane to bol nepochybne aj prejav uznania z ich strany.

Dňa 8. 9. 1943 začal v Greifswalde na Balte pokračovať výcvik už iba dvoch posádok. Prvé tvorili pilot - čtk. Štefan Kovalinka, pozorovateľ - por. let. Belo Rohál, palubný telegrafista - rtk. Pavol Dubravský a palubný mechanik - čtk. Rosinec. Druhú posádku tvorili pilot - por. let. Karol Novotný, pozorovateľ - des. ašp. Matej Beznák, telegrafista - rtk. Štefan Čech a palubný mechanik - des. Jozef Illý. Spolu s týmito dvoma osádkami sa do Greifswaldu dostavili aj pozorovatelia npor. Viliam Gabriš, npor. František Sládeček, por. Juraj Pejko, slob. ašp. Imrich Zimáni a slob. ašp. Rudolf Grach. Výcvik sa úspešne skončil v októbri a slovenskí letci sa 15. 10. 1943 a 24. 10. 1943 presunuli domov. Napriek tomu, že ich domovskou základňou sa malo stať opäť Saki na Kryme, pristáli Slováci na trávinatej ploche letiska v Piešťanoch. Stroje He 111, s ktorými sa presun uskutočnil, neboli majetkom SVZ, a preto sa museli na druhý deň vrátiť pôvodnému majiteľovi do Greifswaldu.

Slovenská letka bola z východného frontu stiahnutá v roku 1943. Po návrate sa časť z nich venovala výcviku mla-

dých pilotov, časť sa podieľala na obrane Slovenska. Koniec samostatného slovenského letectva prišiel s vypuknutím Slovenského národného povstania. Mnohí sa doň však aktívne zapojili. Leteckú techniku, ktorá sa nachádzala mimo povstaleckého územia však odviezli Nemci.

Viliam Gabriš ostal na letisku v Piešťanoch a patrilo medzi tých, ktorí sa venovali výcviku mladých letcov. Letec Jozef Adamec spomínal, že npor. Viliam Gabriš bol priamy, oslovoval mladých letcov „molodci“ a vrazil, že v dôsledku zmien na východnom fronte absolvujeme tvrdý vojenský výcvik. No a že ten budeme čoskoro potrebovať v bojoch proti Nemcom.

Po vypuknutí SNP sa V. Gabriš pridal ku povstaniu a zapísal sa do dejín Slovenska ako **navigátor lietadla** Focke Wulf FW 58B Weihe (W. Nr. 454), **ktoré odletelo do ZSSR so zástupcami ilegálnej SNR na čele s Karolom Šmidkem 4. augusta 1944 z letiska Mokrad'** pri Liptovskom Hrádku. Stroj pilotoval major Mikuláš Lisický. Po prelete fronty lietadlo v poriadku pristálo za Lvom v Čortkove (ZSSR). Delegácia mala za úlohu prerokovanie spolupráce a pomoci Sovietskej armády po vypuknutí povstania. Na palube bolo päť ľudí: pilot M. Lisický, K. Šmidke, pplk. Dr. M. Ferjenčík, npor. V. Gabriš (navigátor) a rtk. A. Počiatok. Dôstojníci s pplk. Dr. M. Ferjenčíkom mali odovzdať dôležité plány

Vojskovec	číslo domku i vojenského	užit, datov s mat.
	vypisová	Voj, nrod. 1940
Právník stát		ruský šlecht.
Číslo voj. výkř.		rodic potec, „Jandov na kóni
Číslo voj. listiny	posmrtovací kurz	Číslo voj. výkř.
Právník stát		nezná
Právník stát (státní)	bez dílu	Číslo v vojenském státní
Právník stát		
Právník stát domu i v civilu		rodicín, 4 srodenci doma
Voj. výkř. státní		
Voj. výkř. státní	Právník stát	Číslo voj. výkř. státní
Voj. výkř. státní		

Osobná karta Viliama Gabriša, Vojenský historický archív v Bratislave

3253

GABRIŠ Viliam		2.2.1917
prijmení a jméno		data narození
Modra	číslo státní občanství	Modra
drtivější jméno	státní občanství	místo narození
bydliště		
dčst. ČSA let.		
původní povolání		
nynější zaměstnání		
kde je zaměstnán		
registrační číslo svazku	součást - odbor - oddělení, kde je svazek veden a jméno oper. pracovníka	archivní číslo svazku
159		1593
		12213
		Blava

MV č. skl. 742

22. marca 1969

16. nov. 1964

Osobná karta Viliama Gabriša, Ústav pamäti národa v Bratislave

Červenej armáde, ktorú zastupoval veliteľ IV. Ukrajinského frontu gen. Ivan Jefimovič Petrov. Po uvítaní delegácie na letisku boli jej predstavitelia odvezení na ďalšie rokovania do Moskvy.

Viliam Gabriš bol 6. augusta 1944 členom československej vojenskej misie v Moskve. Od 18. augusta ho prijali do československej zahraničnej armády a od 28. októbra 1944 bol pobočník leteckej divízie. Od 22. novembra 1944 ho prideliť ku leteckému pluku 3 a od 15. marca 1945 bol pridelený ku 1. československej zmiešanej leteckej divízii.

Po vojne bol od 1. júna 1945 V. Gabriš prevelený ku 2. československému leteckému stíhaciemu pluku a povýšený na kapitána. Za svoju činnosť počas SNP a pôsobenie v zahraničnej armáde bol v roku 1945 vyznamenaný Radom Slovenského národného povstania II. triedy a Československou pamätnou medailou a Československou pamätnou medailou so štítom ZSSR.

Od 1. marca 1946 ho odvelili ku leteckému pluku 30 v Trenčíne a od 31. decembra toho istého roku ku leteckému pluku 44 ako zástupca veliteľa pluku. V roku 1947 absolvoval kurz pre vyhodnocovačov leteckých snímkov. Od 8. marca bol dočasne poverený velením leteckého pluku 44. Z obdobia jeho pôsobenia na letisku v Piešťanoch sa zachovali dva záznamy o menších leteckých nehodách na letisku, kde sa spomína jeho meno.

Po komunistickom prevrate v roku 1948 sa aj Viliam Gabriš dostal do zoznamu „nepohodlných“ aj napriek jeho pôsobeniu vo východnej zahraničnej armáde. Už 1. októbra 1948 ho prepustili z výcvikovej skupiny leteckého pluku 44 a od 1. januára 1949 dostal „dovolenku s čakaním“. Mal sa zdržiavať doma a čakať, ako o jeho ďalšie kariére rozhodne velenie. Vymerali mu dočasne plat 2 702,- Kčs so zvláštnym príplatkom pre slobodných vo výške 1 800,- Kčs. Viliam Gabriš sa vrátil do rodiska a zamestnal sa ako účtovník v miestnej tehelni. V máji 1949 ilegálne opustiť územie Československa, a keďže bol členom ozbrojených síl, bol považovaný za vojenského zbeha.

Pri vyšetrovaní jeho otec tvrdil, že o synovom odchode za hranice nič nevedel. Predložil len dva listy, v ktorých oznamuje, že je na liečení v Prahe a odtiaľ pôjde do kúpeľov v Karlových Varoch. Od 12. júna 1950 V. Gabrišovi odobrali hodnosť štábného kapitána a degradovali ho na vojaka v zálohe. Zároveň ho zaevidovali v evidencii zbehov. Štátny súd v Bratislave ho v neprítomnosti za neoprávnené opustenie územia republiky, spolčovanie sa s protištátnymi organizáciami československej emigrácie – zločin velezrady a podozrenie zo zločinu vyzvedačstva odsúdil na prepadnutie majetku.

Viliam Gabriš žil po opustení Československa v Spojených štátoch amerických a zomrel v roku 1998 v Pensylvánii v USA.

P. V.

*Milí Jamničania,
želáme vám pokojné
vianočné sviatky
a úspešný rok 2024!*

*Starostka obce
a poslanci obecného zastupiteľstva*